HULLÁMTÖRÉS

2021. január 15. – március 19.

MAGYAR KÉPZŐ
MŰVÉSZEK ÉS
IPARMŰVÉSZEK
SZÖVETSÉGE

Hullámtörés

A Hullámtörés című kiállítás a tatabányai Kortárs Galéria vezetőjének, Kammerlorhr-Kováts Lászlónak és a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége szobrászati szakosztályának közös projektje. A kiállító szobrászokat a szakosztály vezetője, Széri-Varga Géza szobrászművész kérte fel, aki Komárom-Esztergom megyei érintettsége révén támogatója a régió művészeti életének. A felkért művészek ugyanakkor egy-egy további olyan alkotót is meghívhattak a tárlatra, akivel szakmai, baráti közösséget vállalnak, akinek művészetét publikálásra méltónak tartják. A kiállításon így, az akár 50 évre visszatekintő pályával rendelkező alkotók mellett, több fiatal szobrász is szerepel, illetve a tradicionális szobrászati műfajokon kívül számos, a plasztika határterületén mozgó művel is találkozhatunk.

A hívószó egyértelműen utal a közel egy éve tartó állapotra, amelyben sok egyéb mellett a művészeti élet megszokott hulláma is megtört, és háborús időszakra emlékeztető módon szinte tetszhalott állapotba került. A kiállítás ebben a helyzetben kíván életjelet adni a művészek részéről, és felhívni a figyelmet arra, hogy a fizikában a hullámtörés nem a hullámok teljes megszűnését, hanem csak új közegbe kerülését, és irányuk megváltozását jelenti. Bár a bemutatkozások az online térbe kerülnek át, az alkotómunka a műtermekben és műhelyekben változatlanul folyik tovább.

A kiállítás legfiatalabb alkotóinak munkái pontosan erről szólnak. **Hegedűs Éva** magszerű formáiban az élet csírájának esszenciális sűrítése valósul meg. Az egyszerre szarkofág- és pólyaszerű *Báb* című műve egy mindentől elrejtőző életszakaszt idéz meg, amely bár zárt, absztrahált alakjával a teljes mozdulatlanságot sugallja, belseje mégis valamiféle különös, titokzatos átalakulást sejtet.

Detkovits Anikó egyenesen *Frekvenciváltás*nak nevezi plasztikáját, amelyben az újrahasznosított kábelek ritmusa megtörik ugyan, de a törés után szabadon áramlik tovább. A különböző tulajdonságokkal rendelkező felületek – mint a steril síklap és a felette hullámzó vonalak – ütköznek ugyan egymással, plasztikái mégis organikus, élettel, mozgással teli alkotások. Detkovits Anikó munkáinak fő témája a változás: az árnyék folyamatos átalakulásában, áthatásaiban az emberi relációk, a lelki változások gondolatköre is megjelenik.

Mikus Áron *Hajócsavar*ján is szinte lehetetlen, az anyagnak ellentmondó hajlítás köszön vissza, akár csak a Corvin Sétány pályázatán 2019-ben nyertes *Triptichon* című monumentális köztéri munkáján. Mikus úgy bánik a mészkővel, mintha papírlapokat hajtogatna: hol erős éleket, hol ívesen csavarodó felületeket formáz belőlük. Különböző nézőpontokra komponált, más oldalukról más-más látványt mutató geometrikus, absztrakt formái szinte felszólítanak a látvány, a probléma többoldalú körüljárására.

A többnézőpontúság érvényesül a nemzetközi szinten is ismert **Kelle Antal** – az autonóm szobrászat és a design-formatervezés határán mozgó – művészetében is. *Fodor* című nagyméretű vászonprintje tulajdonképpen a művész többarcú térformáinak digitális tervét, renderelt grafikáját jeleníti meg. Kelle geometrikus jellegű kinetikus szobrai az ember és az élet allegóriájaként is értelmezhetők, mert általában hibákat tartalmaznak, nem a hűvös tökéletességre törekednek. Ez esetben egy absztrakt forma olyan elmozgatott variánsainak egyikét látjuk vászonra kimerevítve, ahol a rideg sterilitás helyett a geometria dekoratív szépsége mutatkozik meg.

Hasonló, női dekorativitás jellemzi, és szintén a falra installálva látható a textilművészet és a szobrászat közös metszetét kereső *Bivalvia* című páros munka **Pázmány Judit**tól. A rendkívül finom hatású, organikus formájú tértextil – noha ezüst szúnyoghálóból készített kimerevített szilárd drapéria – fátyolszerű lebegést, elillanó transzparens hatást kelt. Egyszerre könnyed, és mégis súlyos, hiszen alakjában a halottsiratás témáját megidéző női zsebkendő képe is benne rejlik. A tragédia, a katasztrófa témakörét viszi tovább és járja körül **Szilágyi Bernadett** újrahasznosított műanyagból készült *Feketedoboz* című két assemblage-a: a színes, vitalitást tükröző madzagok teljesen ki vannak téve az elszenesedett, kibomló doboz letaglózó erejének, ami szinte maga alá temeti az életet. A doboz ugyanakkor az elrejtettség és a válaszkeresés szimbóluma Szilágyi

Bernadett művészetében: olyan tárgy, amely által „talán eljuthatunk valamilyen bizonyossághoz”, és választ kaphatunk az emberi létezés okaira.

Hasonló súllyal nehezedik a törékeny bambuszokra **Fűkő Béla** *Nomen est omen* című munkáján a fekete kockatömb. A mozdulatlan kőtömeg, mint időtlen parancs, úgy áll a statika, az erők törvényeinek tökéletes logikájába rendezett vékonyka nádszálakon. Fűkő sötét tömbje a szobrászata nullfoka, az ősi bálvány, a kőbe foglalt istenség, s az újraindítás allegóriája.

A Malevics fekete univerzumát is előhívó alkotással szemben, nem a tiszta absztrakció, hanem a figuralitáshoz közelebb álló nyelven eveznek a mélyre **Beretvás Csanád** szénfekete és csontfehér égi csónakjai is. Beretvás munkáit élőlények belső sejtszerkezetére, élő rostokra emlékeztető, már-már áttört felületek, vagy a tenger mélyén szétmálló hajóroncsokra hasonlító formák jellemzik. *Égi halászat* című szobrán a kiszáradt rostok mentőhálóként hullanak alá a mélybe, míg a felső vízszintes elemen halotti csipkelepellé válva teremtik meg a keresztrefeszítés képi világát. **Gvardián Ferenc** Matthias Grünewald isenheim-i oltárát idéző szobrai már nem csak utalnak a szenvedésre, hanem az északi festő expresszivitásából merítve kíméletlenül naturalisztikus torzókban állítják azt elénk. A két lator feje, fogaktól vicsorgó nyitott szája apokaliptikus képet fest napjainkról.

A tragédiák idején a fény apró sugarát igyekszik csapdába ejteni **Lelkes Márk** absztrakt-geometrikus plasztikája, akárcsak Kálmán László áttört, fém kockaformái. Lelkes Márk *Szimbiózis* című munkájában a forma tökéletessége, zártsága és egysége a két ellentétes színű anyag csapolásával valósul meg. A fehér mészkő szépsége csak a beékelődő sötét anyag feketeségével együtt érvényesül igazán. A sötét forma élesen szúró hegyét pedig optikailag csak a világos anyag képes tompítani. **Kálmán László** aprólékos, ötvösművészeti tanultságát is mutató művészete szintén egy ellentétpárra épül, de nála az ellentétes tartalmú gondolat nagyon hasonló formában jelentkezik. Az egymásba épülő, egymást folyton átható áttört formák egyike az egyetemes harmónia szimbólumát, a mandalát jeleníti meg, másika viszont a küzdelemről, válságról, káoszról szól a labirintus ábrázolásával.

A kiállításon a figurális szobrászatot Gvardián Ferenc mellett, Major Janka, Pálffy Katalin és Széri-Varga Géza képviselik. Major Janka látvány- és modellalapú, minden szempontból emberközpontú faszobrászatot művel, munkái realista figuralitásba burkolt expresszív költemények. Faragott felületeinek nyers, csiszolatlan darabossága, a különböző további technikák által való kezelése – színezése, égetése, hipózása – archaizáló hatású, időtlen ősiségbe transzponálja a figurát, ami így szimbolikus-biblikus tartalommal telítődik. Ugyanakkor, a mozdulatok és az arc, a szemek kifejező ereje, de még a fa

erezete is, élettel teli, mai hús-vér alakokká is fogalmazzák szobrait. Munkáit gyakran áthatja a női erő gondolatvilága.

Pálffy Katalin művészete a teremtett természetből merít. Szobraira általában is jellemző a sziklák természetességét idéző zárt, tömbszerű fogalmazás, most kiállított teknőseinek azonban ez nem csak egy sajátossága, hanem a lényegi tartalma. Teknősei a jelen élet allegóriái: földön kuporgó, házának mélyébe bújó, begubózó, félelemmel rettegő állatkák, akik épp csak a fejüket dugják ki, ha muszáj. **Széri-Varga Géza** – bár azonos tematikát dolgoz fel – groteszk, ironizáló humorba rejti morális és filozófiai vallomását. Kisméretű antropomorf emberállat-szobrai már korábban is kedves megbocsájtással beszéltek az emberi természet anomáliáiról. A bronz nemes anyagának párosítása a fa és a kő természetességével szintén magán hordozza az egyszerre gőgös, ugyanakkor végtelenül kiszolgáltatott emberi természet ambivalenciáját. Apró figurái arctalan kisállatok, akik okoskodó töprengésben szaladgálnak föl-alá, holott valójában csak széttaposható békalábú kavicsok, akikkel a folyóban kacsázik a Sors.

A Sors, vagy az Idő, ami **Gábor Éva Mária** videó-animációján egy végtelenített mozgóképsorban ölt testet. Az eredetileg szobrász Gábor Éva Mária jó ideje foglalkozik fényinstallációval és animációval, alkotásai gyakran a spirituális idő és tér tematikát járják körül. *Változó egek* című videómunkáján egy női alak sétál, miközben mögötte

folyamatosan változik a háttér, ami az egyre előre haladó idő eseményeit, fordulópontjait, történelmi korszakait sorolja egymás után. A képsor nem csak az egyén életét, hanem az egész emberiség idejét jeleníti meg.

A kiállított munkák, eltérő jelentésrétegeik dacára és különböző szemléletmódjuk ellenére – amelyek a hagyományosabb figurálistól, a realista, expresszív, szürrealisztikus, groteszk törekvésektől a geometrikus és organikus absztrakt látásmódón keresztül az intermediális vagy akár konceptuálisabb műfajokig terjednek – szakmai harmóniáról, szolidaritásról és összefogásról is szólnak. Arról a mágiáról, amiben a művészet a legválságosabb időkben is képes kapcsolatot teremetni a transzcendenssel, és válaszokat keresni a lét legmélyebb ontológiai kérdéseire.

Garami Gréta

Beretvás Csanád - Égi halászat
mészkő, 70 × 40 × 15 cm, 2011.

Beretvás Csanád - Fekete-tengeren (részlet)
kollázs, 29 × 29 cm, 2018.

Detkovics Anikó - Frekvenciaváltás I.
kábel, rétegelt lemez, 50 × 6 × 50 cm, 2016.

Detkovics Anikó - Frekvenciaváltás III.
kábel, rétegelt lemez, 50 × 6 × 50 cm, 2016.

Fűkő Béla - Nomen est omen I.
fa, bambusz, kantavári mészkő, 28,5 × 24,7 × 26,5 cm, 2017.

Fűkő Béla - Nomen est omen II.
fa, bambusz, kantavári mészkő, 36,1 × 23 × 23 cm, 2017.

Gábor Éva Mária - Változó Egek
videó, 2020.

Gábor Éva Mária - Fuga 2.
videó, 2020.

Gvárdián Ferenc - Hommage á M. Grünewald
terrakotta, samott, 54 × 43 × 17 cm, 2017.

Hegedűs Éva - Báb
siklósi mészkő, 30 × 44 × 11 cm, 2019.

Hegedűs Éva - Harlequin
tölgyfa, festék, 64 × 35 × 22 cm, 2019.

Kálmán László - Lebegő labirintus 1.
rozsdásított acél, aranyfüsttel bevont sárgaréz, 2012.

Kálmán László - Lebegő labirintus 3.
rozsdamentes acél, 2013-2020.

Kelle Antal - Fodor
vászonprint, 300 × 90 cm, 2010.

Lelkes Márk - Fénycsapda
horvát mészkő, nyárfa, 39 × 103,5 × 10 cm, 2008.

Lelkes Márk - Szimbiózis
tardosi mészkő, süttői mészkő, 110 × 40 × 12 cm, 2017.

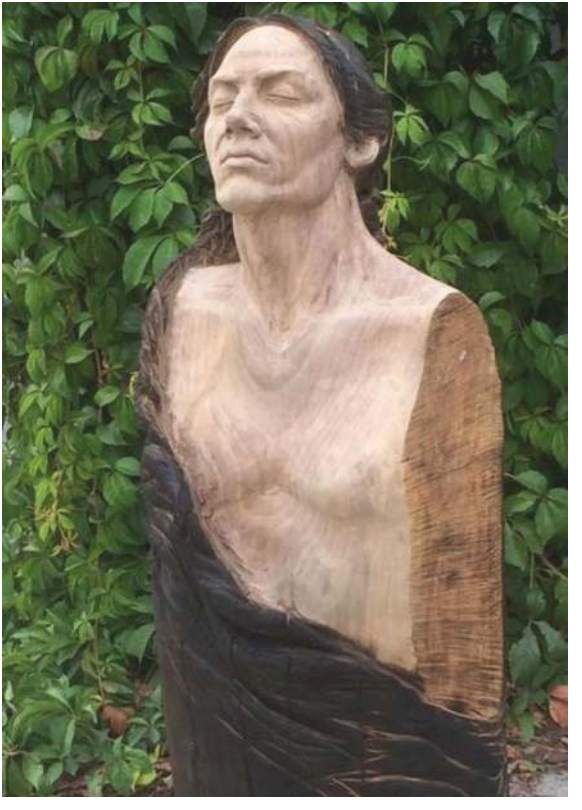

Major Janka - Sámson
diófa, 90 × 40 × 40 cm, 2020.

Major Janka - Napozó
nyírfa, 45 × 25 × 15 cm, 2013.

Mikus Áron - Piramis
nagyharsányi mészkő, 30 × 100 × 30cm, 2020.

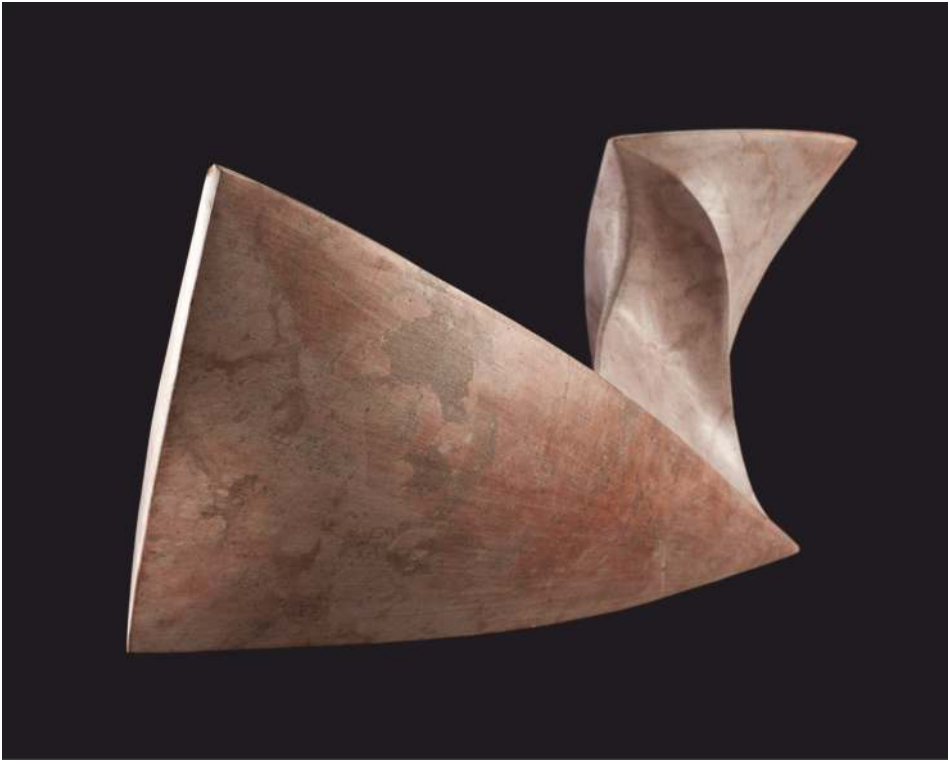

Mikus Áron - Hajócsavar
tardosi mészkő, 40 × 100 × 25 cm, 2019.

Pálffy Katalin - Kis teknős és Nagy teknős
dácit tufa, 30 × 19 × 15 cm és 60 × 30 × 30 cm, 2018.

Pázmány Judit - Bivalvia 1.
fémháló, 50 × 50 cm, 2015-2017.

Pázmány Judit - Bivalvia 2.
fémháló, 50 × 50 cm, 2015-2017.

Széri-Varga Géza - Séta
bronz, kő, maximális méret: 25 cm, 2020.

Szilágyi Bernadett - Feketedoboz I.
műanyag, 80 × 100 × 23 cm, 2020.

Szilágyi Bernadett - Feketedoboz II.
műanyag, 80 × 115 × 24 cm, 2020.

Vértes Agorája

Kiadja:
AGORA Nonprofit Kft.
Tatabánya | Szent Borbála út 19.

www.avertesagoraja.hu
http://galeria.avertesagoraja.hu

2021

TATABÁNYA

KORTÁRS

GALÉRIA